

Aloite: KOTILAHTEA TARVITAAN !

Vanhusten määrä lisääntyy. Kehittyvätkö elämäneksperptien (tarkoittaa ikäihmisiä) avopalvelut ja ennaltaehkäisevä palvelu niin, että ihmisoikeudellinen, arvokas vanhuus on enää mahdollista? Onko ainoa ratkaisu avaimeton kotipalvelu, digin ja etenkin tietotekniikan ja robottien tuomien palveluiden "kasvoton" lisääminen? Siun Sote on jo aloittanut tehostetun palveluasumisen ja terveyskeskusten vuodepaikkojen purkamisen kevyempiin palvelumuotoihin. Kotilahden sairaalan vuokrasopimus on irtisanottu ja Siun Soten ns. raskastoiminta on nyt keskitetty Siilaiselle, Senioripihaan ja muihin jo olemassa oleviin laitoksiin. Joensuun kaupunki on sulkenut Kotilahden sairaalan ja pistänyt myyntiin. Jopa purkaminen tulee kysymykseen? Päätöstä on perustu sillä, ettei enää ole omaa tarvetta Kotilahden sairaalakiinteistölle ja sen ympäristössä oleville rakennuksille!

Me allekirjoittaneet valtuutetut esitämme, että asiaa pohdittaisiin vielä kerran. Mielestämme Kotilahtea tarvitaan. Esitämme, että tutkittaisiin sairaalan käynnistämismahdollisuus hankerahoituksen kautta. Iso megahanke. Tutkittaisiin, voisiko Kotilahti palvella kotona asuvien ikäihmisten niin henkilökohtaisten kuin pitempään kotona asumisen mahdollistavien liikunnallisten tarpeiden, mutta myös omaishoitajien ja -hoidettavien sekä vanhustyötä tekevien hoitajien jaksamista tukevana, Suomen maassa ainutkertaisen palvelumallin mahdollistavana, hyvinvointikeskuksena? Ainakin aluksi vain päiväsaikaan avoinna olevana keskuksena, joka samalla toimisi ikääntyville ihmisille tarpeellisten, erilaisten ammattialojen opiskelijoiden harjoittelu- ja opinnäyttötöiden sekä oppisopimustyön mahdollistajana (esim. mielenterveys, ruoka-palvelut, liikunta, fysioterapia, kuntoutus, pukeutuminen, apuvälineet, tietotekniikka jne.). Huomioiden uudet, ennaltaehkäisevät, ikäihmisille suunnattujen palvelujen tulevaisuuden haasteet.

Esitämme, että hankesuunnitteluun valitaan hyvinvointipalveluista neuvonantajat, esim. edustajat laaja-alaisesti maakunnallisesta osaaaja-joukosta: mukaan lukien koulutus kuntayhtymä Riviera, Karelia amk (sos.-terveys- ja liikunta-ala), Oppisopimuskoulutus, Siun Sote, seurakunnat, Joensuun ja P-Karjalan yrittäjät, P-Karjalan maakuntaliitto, TE-palvelut ja sopivat vanhustyötä tekevät vapaaehtoisjärjestöt (mm. omaishoitoyhdistys). Ryhmän koollekutsujan ammattiosaaminen ja innostus on hankkeen onnistumisen ydin!

Joensuussa 26.3.2018

Marjatta Rätty, PS

Liittenä: Yksinäisyys ja epätoivo ajavat vanhuksia itsemurhiin (Karjalainen 4.3), Ennaltaehkäisy kaikkien yhteinen asia (Karjalainen 15.3), Vanhustenhoitoa 2000-luvulla Joensuussa (Karjalainen 17.3), Polvijärvi, osa Joensuuta? (Karjalainen 18.3), Huoli vähenevistä työssäoppimisen paikoista (Karjalainen 23.3)

Allekirjoitukset aloitteen kääntöpuolella!

Miss Wronen
Jussi Wronen

Asseri Kinnunen

Eero Rostana

MARKO HAAKANA
ANTTI KAMUKINEN

ANNE MIKKOLA

ALIA LANNENBERG

Karjalainen 4.3.18

Yksinäisyys ja epätoivo ajavat vanhuksia itsemurhiin

Heidi Nikunen

Terveystieteiden ja hyvinvoinninlaitoksen (THL) tutkimusprofessori **Timo Partonen** parantaisi vanhusten mielenterveyspalveluiden saatavuutta. Tällä olisi hänen mukaansa suuri merkitys ikäihmisten itsemurhien ehkäisyssä.

- Väestön ikärakenteesta ja ihmisten yksinäisyydestä johtuen meillä on tulevaisuudessa yhä enemmän mielenterveysongelmista kärsiviä vanhuksia.

Partosen mukaan olisi tärkeää

päästä puuttumaan esimerkiksi masennukseen ja ihmisen merkittävään aikaisessa vaiheessa.

Mitä pidemmälle ongelmat päätetään kehittymään, sitä kalliimmaksi ja vaikeammaksi niiden hoitaminen tulee.

- Siksi vanhusten itsemurhariskeistä ja mielenterveydestä olisi puhuttava yhteiskunnallisella tasolla paljon nykyistä enemmän.

Partosen mukaan Suomen vanhuksien tilanne ei vielä ole maailmanlaajuisesti tarkastellen kovin

huolestuttava, mutta väestö ikään-tyy nopeasti.

- Mielenterveyspalveluita tarvitaan paljon nykyistä enemmän. Itsemurhan tehneen vanhuksen käyttäytymiselle saattaa olla tyydyttäviä lääkkeitä, mutta on käynyt lääkärin vastaanotolla muutamaa viikkoa aikaisemmin, jossakin muissa, fyysisiin vaikeuksiin liittävissä asioissa, mutta ei ole maininnut mitään masennuksesta tai itsemurha-aikeistaan.

Yhteiskunnan nopea digitalisoituminen voi Partosen miele-

tä olla samaan aikaan sekä uhka että mahdollisuus.

Digitalisoituminen voi pahentaa vanhan ihmisen syrjäytymistä etenkin, jos hänelle tulee tunnetta ettei hän hallitse uutta teknologiaa tai kokee sen käyttämisen hankalaksi.

- Päälimmäiseksi kysymykseksi nousee, mitkä ovat vanhusten valmiudet digitalisaation hyödyntämiseen? Jos valmiuksia ei ole, on tilanne usein aika huono.

Monet vanhuksat tarvitsisivat riittävästi tukea ja apua laitteiden

käyttämiseen.

- Jos saa koneen auki, apu löytyy usein nopeasti. Ihmisten kohtaaminen on tärkeää.

- Olisi huolehdittava, että myös siellä digitaalisten palveluiden toisessa päässä olisi aina oikea ihminen.

Yhteiskunnan keinoja itsemurhien ehkäisemiseksi ovat muun muassa toimiva hoitojärjestelmä, riittävä sosiaaliturva, myrkyllisten aineiden saannin rajoittaminen sekä itsemurhien maltillinen uutisointitapa mediassa.

Karjalainen 15.3.18

Ennaltaehkäisy kaikkien yhteinen asia

Terveydenhoitajapäivillä Siun soten henkilöstöjohtaja Johanna Bjerregård Madsen oli haastettu lisäämään terveydenhoitajien määrää Siun sotessa. Mieliopidepalstalla (8.3.) julkaistussa kirjoituksessa tuotiin esille, että terveyden edistämisen haasteeseen tulisi vastata lisäämällä terveydenhoitajia.

Uskallan olla asiasta vilpittömästi hieman eri mieltä.

Näin sairaanhoitajan näkökulmasta ja hieman hoitotiedettäkin lukeneena koen tärkeäksi, että

jokaisella työntekijällä ammattiryhmästä riippumatta olisi tietoa ja taitoa terveyden edistämiseen. Terveyden edistäminen on suuri kokonaisuus, jolla ei tarkoiteta pelkästään sairauksien ennaltaehkäisyä, vaan sillä pyritään yksilön, yhteisön ja yhteiskunnan parempaan elämänlaatuun.

Mikäli ajattelemme, että vain terveydenhoitajilla olisi kyseinen toimintamalli hallinnassa organisaatiossamme, emme voi puhua panostavamme terveyden edistämiseen.

Terveydenhoitajia ja heidän ammattitaitoaan tarvitaan ehdottomasti Siun sotessa, mutta mikäli haluamme lisätä terveyden edistämistä, tulisi kaikkia työntekijöitä ammattiryhmästä riippumatta kouluttaa tähän toimintamalliin. Terveyden edistämiseksi tarvitaan kaikkien terveydenhuollon työntekijöiden yhteistyötä ammatista riippumatta.

Paula Silvennoinen

sairaanhoitaja
Rantakylän hyvinvointiasema

Karjalainen 17.3.18

Vanhusten hoitoa 2000-luvulla Joensuussa

Olin viisi vuotta vaimoni omaishoitajana, sitten hänelle tuli väsymys. Vein hänet ensiapuun, ja siellä todettiin tulehdus, jota ei voi hoitaa kotona.

Vaimoni passitettiin naapuripitäjän terveyskeskuksen vuodeosastolle - hänen ja minun vastustuksesta huolimatta. Missä oli valinnanvapaus?

Seurasin siellä tilannetta. Hän olisi jäänyt syömättä, ellen kävisi syöttämässä. Ei siellä ehditä syöt-

tää yhtä potilasta yli tuntia, niin kuin minä tein, oli se niin hidasta. Tein sen kyllä mielelläni lähes 60-vuotisen avioliiton vuoksi. Olin joka päivä syöttämässä neljän viikon ajan, 4-8 tuntia päivässä.

Oli siinä jotain hyvää, kun hän sai viettää viimeisen viikon yhden hengen saattohoitohuoneessa ja lähtöhetkellä olin vieressä.

Olimme maksaneet kunnallisveroa yhteensä yli 120 vuot-

ta. Tämäkö on lopputulos? Kyllä palkataan Joensuuhun johtajia, mutta ei auttavia käsiä.

Onko siun sote - siun sotkujen tekeminen? Sain omaishoitajien yhdistykseltä arvokasta tietoa, taitoa ja tukea omaishoitajuudesta. Kiitos siitä Seija, Merja, Kirsi ja Terttu.

Ovatko vanhukset ongelmajätettä Suomessa?

Kalle Nevalainen
entinen omaishoitaja

Karjalainen 18.3.18

Polvijärvi, osa Joensuuta?

Vuodeosaston muuttaminen vuoden vaihteessa tehostetun palveluasumisen ja palveluasumisen yksiköksi sai aikaan sen, että akuuttipaikat on poistettu käytöstä. Näitä paikkoja tarvitsevat keskussairaalaan kotiutettavat tilapäistä hoitoa tarvitsevat.

Koska akuuttipaikkoja ei nyt ole, hoitoa tarvitsevat henkilöt

toimitetaan joko Outokumpuun tai Liperiin. Joissakin tapauksissa henkilö on toimitettu jopa Lieksaan tai Kiteelle.

Ihmeekseni olen kuullut Siun soten taholta, että kyseinen järjestely johtuu siitä, että Siilaisten sairaalan rakentamisen yhteydessä menetettiin yli sata sairauspaikkaa.

Miten on mahdollista, että Siilaisten rakentaminen vaikutti

Polvijärven sairauspaikkojen vähentämiseen?

Nyt on saatava yhteistyössä Siun soten ja kunnan kanssa hoivapalvelut sellaiseksi, että ketään ei enää pompotella ympäri Pohjois-Karjalaa.

Pauli Sahlsten
kunnanvaltuutettu (sd.)
Polvijärvi

Karjalainen 23.3.18

Huoli vähenevistä työssäoppimisen paikoista

Tietooni on tullut kevään aikana useiden opiskelijoiden kertomana, että Joensuussa työnantajat eivät ota enää lähihoitajaopiskelijoita entiseen tapaan ohjattavakseen ohjauskorvauksen puuttumisen vuoksi. Tämä syy on sanottu suoraan oppilaille itselleenkin. Taustalla tässä on vuoden 2018 alusta voimaan tullut laki ammatillisesta koulutuksesta, joka kieltää koulutuskorvausten maksamisen koulutusopimuksesta.

Ennen joulua olin varaluottamushenkilönä paikalla Pohjois-Karjalan koulutuskuntayhtymän,

Riverian, kokouksessa, jossa käsiteltiin muun muassa valtion kiipeitä leikkauksia koulutuksesta, työelämäyhteistyön painotusta sekä lain tuomaa kieltoa maksaa koulutuskorvauksia työelämässä tapahtuvista käytännönharjoittelujaksoista. Huoli tästä yhtälöstä sanoitettiin suurin piirtein niin, että nyt jos koskaan olisi tärkeää, että työnantajat suosivat oman maakunnan oppilaitoksista tulevia oppilaita ottamalla heitä jatkossakin työharjoitteluun.

Peräänkuuluttaisinkin yhteistä vastuunkantoa niin Joensuun ja maakunnan yksiköissä kuin yk-

sityisenkin sektorin puolella. On yhteinen etumme, että lähihoitajaopiskelijat saavat työelämäjaksolleen paikkoja ja ohjausta sekä vastaavasti työnantajat saavat uusia päteviä työntekijöitä.

Joensuu on koulutuskaupunki, ja se on kirjattu myös strategi-aamme.

Ohjatkoon tämä ymmärrys esimiehiä opiskelijoiden työelämäoppimispaikkapäätöksistä tehdessään.

Anne "Kikkis" Mikkola

yksityisen päiväkodin johtaja
Joensuun kaupunginvaltuutettu
KD:n valtuustoryhmän vpj.

Kaupunginvaltuusto	§ 46	26.03.2018
Sosiaali- ja terveystalvelujen neuvottelukunta	§ 35	14.08.2018
Kaupunginhallitus	§ 282	20.08.2018
Kaupunginvaltuusto	§ 117	27.08.2018

Valtuutettu Marjatta Rädyn ynnä muiden valtuustoaloite Kotilahden käytöstä

2536/10.03.02/2018

KV 26.03.2018 § 46

Valtuutettu Marjatta Rätty jätti 26.3.2018 valtuuston puheenjohtajalle valtuustoaloitteen Kotilahden käytöstä.

Valtuustoaloitteen olivat allekirjoittaneet myös valtuutetut Jussi Wihonen, Asseri Kinnunen, Eero Bogdanoff, Marko Haakana, Antti Kainulainen, Anne Mikkola ja Alia Dannenberg.

Päätös:

Lähetettiin kaupunginhallituksen valmisteltavaksi.

SOTENEUV § 35

Aloitteessa esitetään, että Kotilahden kiinteistön uudelleen käyttöön ottamisen suunnittelua varten koottaisiin monialainen työryhmä. Ryhmän tehtävänä olisi suunnitella tiloihin hanke ikäihmisten hyvinvointikeskusta varten.

Aloitteessa esitetty huoli ikäihmisten riittävän hyvän toimintakyvyn säilymisestä, joka mahdollistaa kotona asumisen, on aiheellinen ja ajankohtainen. Toimintakyvyn edistämisen eteen tulee työskennellä laajassa verkostoyhteistyössä, kuten aloitteessa on esitettykin.

Aloitteessa hahmoteltua toimintaa on Joensuussa jo alettu toteuttamaankin. Karelia-ammattikorkeakoulun Tikkarinne-kampuksella sijaitseva oppimis- ja palveluympäristö Voimala järjestää hyvinvointia edistävää ja kuntoutumista tukevaa ryhmätoimintaa erilaisissa elämäntilanteissa oleville ihmisille. Toiminnan muita muotoja ovat esimerkiksi moniammatillisesti toteutetut kuntoutumista tukevat kotikäynnit, palvelukeskusyhteistyö ja työskentely yhteistyökumppaneiden tiloissa. Voimalassa kehitetään myös Kaatumisklinikka- ja Esteettömyyskartoitus-palveluja. Yksi Voimalan perusajatuksista on olla lähellä asiakkaita. Järjestöt ja julkisen sektorin toimijat ovat mukana kehittämässä toimintoja. Voimala on avoin kaikille koulutusaloille ja siellä työskentelee sosiaali- ja terveysalan, kulttuuri- ja yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon alojen opiskelijoita. Opiskelijoiden työn tukena ovat yhteistyökumppanit, Voimala-koordinaattori ja tutor-opettajat sekä Karelian muu henkilöstö.

Voimalan toiminnan lisäksi käynnissä on eri toimijoiden hankkeita joensuulaisten ikäihmisten toimintakyvyn edistämiseksi. Hankkeita esiteltiin sosiaali- ja terveystalveluiden neuvottelukunnan 17.4.2018 kokouksessa Tuuppari-toiminnan esittelyn yhteydessä. Esittelyssä olivat:

- Ikaros – Ikämiesten arjen osallisuus

- Ilo elää yhdessä – Mielekästä tekemistä ja yhdessä olo ikäihmisille
- Rajaton Ikä! –projekti
- Ikäihmisten Lähiötalo
- ToriKievari-hanke

Kaupungin omalla rahoituksella pyörivä Tuuppari-toiminta alkoi tammikuussa 2016. Joensuun kaupungin vapaa-aikakeskus, hoito- ja hoivapalvelut ja Joensuun seudun kansalaisopisto loivat toimintamallin, jonka tarkoitus on tavoittaa kotona asuvia ikäihmisiä, jotka kaipaavat arjen aktivoimista, tietoa kaupungin tarjoamista palveluista ja yhteisiä turinatuokioita toisten kanssa. Tuuppari-toiminnan oheen Yläsatamankadulle on avattu matalan kynnyksen kohtaamispaikka Yhteisötalo Satama, jossa kuka tahansa voi lukea päivän lehden, nauttia kupin kahvia, tavata muita ihmisiä ja osallistua talon toiminnan suunnitteluun.

Kaikissa edellä esitetyissä hankkeissa ja toiminnoissa keskeisenä ajatuksena on ikäihmisten osallisuus ja sitä kautta merkityksellisyyden kokemukset ja tunne mahdollisuudesta vaikuttaa omaan elämään. Toiminnan jalkautuminen ympäri kaupunkia lähelle ikäihmisen asuinympäristöä mahdollistaa parhaiten arjen aktiivisuuden. Toimintaa järjestetään myös maaseutualueilla ja kauempana asuvat hyödyntävät kimppekyytejä.

Kotihoidon ja omaishoidon kehittämistä varten on myös käynnissä Arvokasta Vanhenemista Omatoinnista Tukemalla (AVOT)-hanke. Hankekonsortion muodostavat Siun sote, Karelia AMK ja Pohjois-Karjalan koulutuskuntayhtymä. Hankkeen tavoitteena on tukea kotona asumista ja lisätä elämän mielekkyyttä ja turvallisuuden tunnetta. Lisäksi vahvistetaan kaikenikäisten omais- ja perhehoitoa ja luodaan verkostomainen omais- ja perhehoidon ohjauskeskus.

Tällä hetkellä tärkeintä olisi tukea olemassa olevia hankkeita, hyödyntää niissä saatua tietoa ja kokemuksia sekä varmistaa niissä hyväksi havaittujen toimintojen jatkuvuus. Jos aloitteessa esitetty hankesuunnittelu halutaan käynnistää, tulee asia huomioida vuoden 2019 talousarviovalmistelun yhteydessä. Hankkeen valmisteluun osallistuvien asiantuntijoiden työpanosta varten tulee varata tarvittavat resurssit. Lisäksi hanketta varten tulee varata riittävä omarahoitusosuus sekä suunnitelma siitä, miten toiminta rahoitetaan hankerahoituksen päätyttyä.

Vuoden 2018 talousarvion käsittelyn yhteydessä (27.11.2017 § 141, liite 3) kaupunginvaltuusto teki päätöksen Kotilahden kiinteistön myynnistä. Jos Kotilahden kiinteistö aiotaan ottaa uudelleen käyttöön, tulee myyntipäätös ottaa uudelleen käsiteltäväksi.

Valmistelija: hyvinvointikoordinaattori Heini Lehikoinen

Hyvinvointijohtajan päätösehdotus:

Sosiaali- ja terveystieteiden neuvottelukunta päättää antaa edellä esitetyn vastauksena valtuutettu Marjatta Rädyn ynnä muiden valtuustoaloitteeseen Kotilahden käytöstä.

Päätös:

Hyväksyttiin yksimielisesti.

KH 20.08.2018 § 282

Kaupunginjohtajan päätösehdotus:
Kaupunginhallitus ehdottaa, että kaupunginvaltuusto päättää

merkitä edellä olevan vastauksena valtuutettu Marjatta Rädyn ynnä muiden
valtuustoaloitteeseen ja todeta aloitteen loppuun käsitellyksi.

Päätös:
Hyväksyttiin yksimielisesti.

KV 27.08.2018 § 117

Ehdotus:
Kaupunginhallitus ehdottaa, että kaupunginvaltuusto päättää
merkitä edellä olevan vastauksena valtuutettu Marjatta Rädyn ynnä muiden
valtuustoaloitteeseen ja todeta aloitteen loppuun käsitellyksi.

Keskustelu:
Asiassa käytiin keskustelu, jossa kolme valtuutettua käytti puheenvuoron.

Keskustelussa ei tehty päätösehdotuksesta poikkeavia esityksiä.

Päätös:
Hyväksyttiin yksimielisesti.